కథానిక

సహధర్మచారిణి

రచన ఆంటోనీ షెకోవ్. అనువాదం 'ఫల్గున్'

"నా టేబిల్ దగ్గరకి రావద్దని నీతో ఎన్నిసార్లు చెప్పాను? ఇప్పుడు చూడు, ఏది చూడామన్నా కనబడదు

"ఆ టెలిగ్రాం ఏది? ఎక్కడ పారేశావు? దయచేసి వెతికిపెట్టు. నిన్నటి రేదీని, కజాను నుండి వచ్చింది" అని డాక్టరు నికోలస్ ఎవగ్రాపిస్ దాసదానిమీద ఎగిరిపడ్డాడు సన్నంగానూ నిర్జీవంగానూ ఉండే ఆపడుచు తనకు కాదన్నట్టుగా టేబిల్ కింద నన్న చెత్త కాగితాల బుట్టలోంచి టెలిగ్రాముమ తీసి డాక్టరుకి అందించింది నిశ్శబ్దంగా కాని అవన్నీ రోగుల దగ్గర్నుంచి వచ్చినవి అక్కడ్నుంచి ముందు సావిడి అంతా వెతికారు ఆ తరువాత ఓల్గా డివేవనా గదికూడా కలయజూసారు

అర్ధరాత్రి అయింది తన భార్య ఇంకా ఇంటికి చేరలేదు తెల్లవారుఝామున ఐదింటికి గానీ ఆమె రాదు డాక్టరుకి తన భార్యమీద చాలా అపనమ్మకం ఆమె చాలాసేపటివరకు కంటబడకపోయేసరికి అతనికి చిరాకు పుట్టుంది నిద్ర రాదు తన భార్య, ఆమె వస్తువులు—ఎంత అసహ్యం ఆ మంచం, ఆ అద్దం, ఆ చాకలెట్టు పెట్టెలు, ఆ పువ్వులు

ఇలాంటి సమయంలో డాక్టరుకి క్రోధము, అసూయ ప్రజ్వరిల్లుతాయి ఇప్పుడు తనకా టెలిగ్రాము మళ్ళీ చూడాలని వుంది అది తన అన్నగారు పంపిన క్రిస్మస్ సందేశం సాధారణమయినదే అయినా మళ్ళీ చూడాలనిపిస్తూంది తనకి

తన భార్య గదిలో టేబిల్ మీద కాగితాల మధ్య ఒక టెలిగ్రాం కనిపించింది తన భార్యకు తన అత్తగారి యడ్రసున వచ్చింది, మాంటెకార్లో నుండి 'మైకేల్' పేరుతో ఉంది అదేదో పరాయిభాష బహుశా ఇంగ్లీషు

ఎవరీ మైకేల్? అత్తగారి యడ్రసుకి పంపడం ఎందుకు? మాంటెకార్లోలో ఎవరున్నారు? తన గదిలోకి వెళ్ళి నెమ్మదిగా ఆలోచిస్తే డాక్టరుకి తాను తన భార్యతో, ఒకప్పుడు ఏడాదిపైచిలుకు పీటర్సుబర్గులో ఉన్నప్పటి సంగతి జ్ఞాపకానికి వచ్చింది ఒకనాడు తన స్నేహితుని ఇంటి విందు కెళ్తే, వచ్చిన వారిలో ఇరవై రెండు ఇరవైమూడేళ్ల యువకుడు మైకేల్, ఇవానోవిచ్‌ని తనకు, తన భార్యకు తన స్నేహితుడు పరిచయంచేశాడు వాని కులగోత్రాల విషయం, విచిత్రమైనదిగా కూడా విన్నాడు. రెండుమాసాల కిందట ఆ అబ్బాయిదే ఫోటో తన భార్య ఆల్బంలో ఉండగా చూశాడు ఆ ఫోటో క్రింద ఫ్రెంచి భాషలో "ప్రస్తుత జ్ఞాపకాలకి, భవిష్యత్తు ఆశలకి' అని వ్రాసి వుంది.

తరువాత ఆ అబ్బాయి తన అత్తగారి ఇంటి దగ్గర ఒకమారు కలిశాడు ఆ రోజుల్లోనే తన భార్య ఇంటికి రావడం మానేసి రాత్రులు చాలాసేపటివరకు విలాసాలతో కాలం గడుపుతూంది ఏ నాలుగింటికో ఐదింటికో ఇంటికి చేరుకుంటూంది విదేశాలకి వెళ్తానని పాస్‌పోర్టు సంపాదించిపెట్టమని తనని నిత్యమూ వేధించుతున్నది అందుకు తాను సమ్మతించక పోవడం వల్ల ఇంట్లో అప్పుడప్పుడు చిన్నచిన్న తుఫానులు రేగుతున్నాయి ఆ కారణంగా అతనికి నౌకర్ల మొహం చూడడానికే సిగ్గవుతూంది

ఆరు మాసాల క్రిందట తన స్నేహితులు పరీక్షించి చెప్పారు తనకు శ్వాసజబ్బు ప్రవేశించింది ఇంక ఉద్యోగానికి శెలవుపెట్టి కొన్నాళ్లు క్రిమియాలో ఉండిరావాలి ఈ మాట చెప్పినప్పుడల్లా ఓల్గామిత్రివనా చాలా ప్రమాదావస్థలో పడిపోతుంది తన భర్తమీద ఎక్కడలేని ప్రేమ ప్రకటిస్తూ క్రిమియాలో ఎక్కువ చలిగా ఉంటుందనీ, ఏమీ తోసుపోదనీ అంతకన్న 'నైస్' వెళ్తే చాలా బాగుంటుందనీ సలహా యిస్తుంది అక్కడికి అయితే తాను తప్పకుండా వచ్చి భర్తసేవ చేస్తుంది ఇప్పుడు డాక్టరుకి బోధపడింది తన భార్య నైస్ ఎందుకు వెళ్తానన్నదీ? అక్కడికి మాంటెకార్లో దగ్గర మైకేల్ ఎప్పుడూ తన దగ్గరే ఉండవచ్చు

ఒక ఇంగ్లీషు డిక్షనరీ సహాయంతో ఆ టెలిగ్రాంలో మాటలు తర్జుమా చేసుకుంటూ ఆ మాటలకి అర్థాన్ని ఊహించుకుంటూ సారాంశం తేల్చాడు డాక్టరు.

"నా ప్రియురాలికి అభినందనాలు. ఆమె సుందరమృదుపాదాలకు వేనవేల ముద్దులు ప్రియురాలి ఆగమనాన్ని ఎదురుచూస్తున్నాను'

తను తన భార్యతో నైస్ వెళ్ళేందుకు అంగీకరిస్తే తన స్థితి ఎంత శోచనీయంగా ఉండేది? ఎంత హేళనకు పాత్రమయేది? ఊహిస్తున్నాడు. డాక్టరు ఆ ఊహకు ఎంతగానో చలించిపోయాడో గానీ, డాక్టరు కంట నీరు క్రమ్మింది గదిలోనున్న కిటికీలు అన్నిటి దగ్గరకు పరుగెత్తాడు ఎంత విపరీతం సుప్రసిద్ధుడైన 'ప్రీస్టు' పుత్రుడు పక్కా నిశితుడు మంచివిద్య వృత్తిగా స్వజను తాను ఈ క్షుద్ర హీన, నీతిమాలిన 'లంజ' బంధంలో పడి ఈ విధంగా కృశించడం ఏమి విధి?

"'ముద్దు-పాదం'—ఛీ ఛీ, తగ్గోసి రి!" చేతుల్లో ఉన్న టెలిగ్రాం నలిపివేస్తున్నాడు ఆ రోజుల్లో—తాను కొత్తగా ఓల్గామిత్రివనా ప్రేమలో పడ్డప్పుడు—ఆమెను పెళ్లి చేసికోదలచినప్పుడు ఈ ఏడేళ్లుగా ఈమెతో కలిసి నివసిస్తున్నప్పుడు, తనకు అపూర్వమూ, ఆనందదాయకమూ ఆమె జుత్తులో నిత్యమూ నివసించే సన్నజాజి వాసనలు శరీరాన్నంతటినీ నిండియుండే మెత్తని లేసు ఆ చిన్ని పాదాలు నిజంగా అవి ముద్దుల పాదాలే పూర్వపు కౌగలింతల జ్ఞాపకాలు ఆ మెత్తని లేసు తన శరీరానికి తాకిన స్పర్శ ఆ సిల్కు తన చేతికి తగిలిన స్పర్శ అంతే ఇక ఇప్పుడా, అలకలకు, ఏడ్పులకూ, ప్రార్థనలకూ, బెదిరింపులకూ, అబద్ధాలకు, మోసాలకు లెక్కలేదు తన జీవితంలో నిజంగా సుఖపడవలసిన రోజులు నరకప్రాయమై పోయినాయి తన జీవితం చక్కిరింతలకు పీయింది నవ్వులపాలయిపోయింది తాను ఆర్జించే పది వేలలో సంవత్సరానికి ఒక దమ్మిడీ అయినా గ్రామంలో ఉన్న కన్నతల్లికి పంపలేకపోయాడు తనకిప్పుడు 15 వేలకుమీద అప్పు ఇంతకన్న ఈ ఇంట్లో ఘాతాయి వసిస్తున్నా ఇంత హీనముగా ఉండేది కాదు ఈ స్త్రీ సుఖశాంతుల్ని మ్రింగివేసింది ఇంట వినాశనానికి దారితీస్తూంది దగ్గుతో ఊపిరాడక అవస్థపడ్డాడు డాక్టరు ఎదుగంట లయేసరికి బాగా అలసిపోయాడు. తప్పంతా తనది తనకుగాక ఇంకొకణ్ణి పెళ్లిచేసుకొని ఉంటే, ఆమె అన్ని కట్టుబాట్లకూ లొంగి యుండేదేమో! ఎంతకూ ఆమె సాహసవంతురాలు

సక్రమంగా ఉంటుందని నమ్మక మేమిటి? ఏమో, స్త్రీల హృదయాలు తనకు అర్థంకావు తనకు మన స్తత్వశాస్త్రంలో పరిచయం తక్కువ అదీగాక, తనకే ఆలోచన అనవసరం, అఖ్ఖరలేదు

"ఇంతకూ, నేను ఇంకా అట్టేకాలం జీవించను చచ్చిన వాళ్లలోనే లెక్క నేనెందుకొక ఆమెదారికి అడ్డం రావాలి ఇప్పుడు నా అధికారాలకోసం ప్రాకులాడడం అవివేకం ఆమెను సగిరించుకోవడమే భావ్యం ఆమె తను కోరినవాని దగ్గరకే వెళ్లిపోవచ్చు ఆమెకు విడాకులిస్తాను దోషం అంతా నామీదే వేసుకుంటాను"

ఓల్గామిత్రివనా వస్తూనే కుర్చీలో కూలబడింది—తెల్లగౌను, హేటు, బూట్సు అన్నిటితోనూ

"అబ్బా, ఆ అబ్బాయితో గట్టి చిక్కు! అని విసుగుకుంటూంది "ఎంత అసందర్భం! ఎంత అవివేకం! ఎవరు సహించగలరు? నేను సహించలేను, నేను సహించలేను" అని వల్లించుకుంటూంది

"ఏమిటి సంగతి?" అని అడిగాడు డాక్టరు ఆమెకు దగ్గరగా వచ్చి

"అదెవరో అబ్బాయి నన్ను దిగవిడవడానికి వచ్చాడు నా 'బేగ్' పారేశాడు అందులో 15 రుబెల్సు ఉన్నాయి కూడా. అవి మా అమ్మదగ్గర బదులడిగి తెచ్చాను' నవ్వకం కలిగేలాగ చిన్నపిల్లలా రాగాలు తీయడం ఆరంభించింది చేతిరుమాలే కాదు, చేతి 'గ్లౌవ్సు' కూడా ఆ కన్నీటితో తడిసిపోయాయి

"ఎందుకు ఏడ్వడం? పోయినదేదో పోనది కాదిక దాన్నిగురించి విచారించడ మేమిటి ఇంతగా ఇంక శాంతిస్తావా! కాస్త నీతో మాటాడుదామనుకుంటున్నాను'

"నేనేమీ భాగ్యవంతురాలనుకాను, డబ్బు ఉదారంగా పోగొట్టుకోడానికి అతడు నాకు డబ్బు తిరిగి ఇస్తానన్నాడు కాని నాకుమాత్రం నమ్మకంలేదు అతడి దగ్గర డబ్బులేదు"

"సరేలే ఆగోడవ ఇక చాలించు నీకు పాతిక రుబెల్సు నేనిస్తానుగాని రేపు, ఇంక ఆ ప్రసంగం చాలించు'

"నా దుస్తులు మార్చుకోలేదు" అంది ఏడుపు స్వరంతోనే "ఈ దుస్తుల బరువులో క్రుంగిపోతూ నేనూ మరేం మాటాడగలను అయినా ఇప్పుడు చర్చించవలసిన అత్యావసరం ఏమొచ్చింది, వీడంతా ఒక వింత ప్రవర్తన!'

తన గదిలోకి వెళ్లి క్షణంలో దుస్తులు మార్చుకొని వచ్చేసింది లేసుగౌనుతో వచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నది ఆమె భర్తకు తన తలకట్టూ, చిన్నిపాదాలకున్న జోళ్లూ తప్పితే ఆమె రూపమేమీ కనబడడంలేదు ఆ వెలుగులో

"మీ రేమిటి మాటాడదలచారో చెప్పండి" అన్నదామె స్ప్రింగ్ కుర్చీలో అటునిటు ఊగుతూ

"నే నిది చూడడం తటస్థించింది' అని ఆమెకు టెలిగ్రాం అందజేశాడు డాక్టరు

ఆమె దాన్ని చదువుకొని ఒక చిరునవ్వు నవ్వింది

"ఇందులో ఏముంది? మామూలు క్రిస్మసు సందేశమే, మరేమీ రహస్యాలు లేవు ఇందులో"

"నాకు ఇంగ్లీషు రాదన్న నమ్మకంతో నువ్వు నన్ను మోసగించాలని చూస్తున్నావు నాకు ఇంగ్లీషు తెలీదు నిజమే కాని నాదగ్గర ఒక డిక్షనరీ ఉంది ఆ టెలిగ్రాం నీకు రిస్ మైకేల్ దగ్గర్నుంచి వచ్చింది అతడు నీ ఆరోగ్యాన్ని సదా వాంఛిస్తున్నాడు తన ప్రేయసిఅయిన నీకు వేనవేల ముద్దులు కురిపిస్తున్నాడు సరే అదంతా అలా ఉండనీ నేను నీకు చెప్పదలచినది ఒక్కమాట నిన్ను నిందించాలనిగానీ, ఈ విషయంలో పెద్ద గొడవచేసి నలుగురినోటిలో పడవలెననిగానీ నాఅభిమతంకాదు మనం అప్పుడే చాలా నిష్ఠురాలాడుకున్నాం ఇప్పటికే మన సంగతి మన నౌకర్లకు కులాసాసమయాల్లో చర్చనీయాంశంగా మారిపోయింది ఇంక దీనికొక అంతం రావాలి. అందుకే నేను నీకీమాట చెప్తున్నాను నీకు సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛ ఉంది నువ్వు నీకు తోచినరీతిన చెయ్యవచ్చు"

కొంతసేపు మాటలులేవు ఆమె నెమ్మదిగా ఏడుపు ఆరంభించింది

"అబద్ధాలు చెప్పడం, ఆతర్వాత పశ్చాత్తాపపడడం ఈ అవసరంలేకుండా ఉండేందుకు, నిన్ను నీ స్వేచ్ఛకు విడిచిపెట్టున్నాను నువ్వు ఆ అబ్బాయిని కోరితే తప్పక ప్రేమించు అతనితో విదేశాలకు వెళ్లదలచితే నా అభ్యంతరము ఏమీ లేదు నువ్వు వెళ్లవచ్చు నేనొక రోగిని చ వ్యింకా యౌవనప్రారంభంలో ఉన్న లలనవు ఆరోగ్యవంతురాలవు నేనింకా అట్టేకాలం జీవించేవాణ్ణి కూడా కాదు తెలిసింది కదా!'

ఆపైన మరి మాటాడలేక ఆగిపోయాడు డాక్టరు ఆమె ఏడుస్తూనే మాటలు అందుకుంది తన అవస్థకు తానే జాలిపడుతున్నట్టు, అందులోనే తనకు మైకేల్ మీద ప్రేమ మరలింప శక్యంకాకుండా అయినట్టు, అతనితో కలిసి విహరించడానికి తాను విదేశాలకు వెళ్ల దలచినట్టూ ఆమె స్పష్టపరిచింది

"మీ దగ్గర నే నేమీ దాచలేదు నా జీవితమంతా మీ చేతిలో ఉంది తుంచుతే మీ రేమయినా చెయ్యగలరు అందుకే మిమ్మల్ని ప్రార్థిస్తున్నాను—మళ్లీ నాకు 'పాస్ పోర్టు' సంపాదించి పెట్టండి" అన్నదామె ఒక నిట్టూర్పు విడుస్తూ

"నీకు చెప్పానుకదా నువ్వింక స్వేచ్ఛావిహారిణివి అని! నీ కొకరి ప్రాధేయత అక్కర్లేదు"

ఆమె అతని దగ్గరగా వచ్చి ఆతని ముఖకళవళికను పరీక్షిస్తూంది ఆమె అతని మాటలను నిజమైనవిగా ఇంతవరకు అర్థం చేసుకోలేదు. అందుచేత ఇప్పుడతని మనస్సులో ఏ మున్నదో తెలుసుకుందామని ఆమె ప్రయత్నిస్తూంది ఆమె ఎన్నడూ ఎవరినీ నమ్మలేదు, (వారు ఎంత అభిమానము గలవారైనా సరే!) ఆమె శంకించేది వారిలో ఏదో అల్పమైన స్వార్థచింత లేకుండా ఉండదని ఆమె సంశయం అతని ముఖంలోని భావాన్ని పరిశీలించడానికి ఆమెకళ్లు వెతుకుతున్నాయి ఆ కళ్లలో పిల్లికళ్లలోని పచ్చని నీడలు కనిపిస్తున్నాయి

"అయితే పాసుపోర్టు నా కెప్పుడులభిస్తుంది?"

"నీకని లభించదు" అని చెప్పాలనే ఆయనకు తోచింది కాని, కాస్త శాంతించి జవాబు చెప్పాడు

"నువ్వెప్పుడు కోరితే, అప్పుడు"

"అలాగయితే ఒక నెలాళ్లు విదేశ సంచారానికి వెళ్లాలని ఉంది?"

"నువ్వు ఇక మైకేల్ దగ్గరకే వెళ్లిపోవచ్చు. నేను నీకు విడాకులు ఇస్తున్నాను దోషం నామీదనే ఆరోపించుకుంటాను రిస్ నిన్ను పెళ్లాడవచ్చు"

"నాకలాగయితే వద్దు విడాకులిమ్మని ఎవరు మిమ్మల్ని అడిగారు—నాకు పాస్‌పోర్టు కావాలి అన్నానుగాని?"

"విడాకులు ఎందుకని అక్కర్లేదు?" అని అడిగాడు డాక్టరు స్వరం కొంచెం హెచ్చించి.

"నాకిప్పుడు తెలిసింది. నేనంటే మీకు ఇష్టంలేదు అందుచేత నన్ను విడాకులు యిచ్చి వదిలించుకోవాలని చూస్తున్నారు చాలా సంతోషమయింది మీ ఆలోచనకి మీరు చేసే పని ఏమిటో తెలిసికోలేనంత మూర్ఖురాలను కాను" అంది ఆమె ముఖంలో తీవ్రత కనబరుస్తూ హఠాత్తుగా లేచి వెళ్లిపోయింది

"నేను విడాకులు పుచ్చుకోను నేను మిమ్మల్ని విడిచిపెట్టను ముమ్మాటికీ వదులను నాకు సంఘంలో పరువుప్రతిష్ఠలకు భంగం రాదూ? అదీగాక నా కిప్పుడే ఇరవైఏడేళ్లు. రిస్ కింకా ఇరవైఒకటి ఇంక ఒకటి రెండేళ్లలో అతడు నన్ను వదిలేయవచ్చు అప్పుడు నా బ్రతుకు ఏం కావాలి? నా కిప్పుడు కలిగిన మోహం చిరకాలం నిలుస్తుందని నమ్మకం ఏమిటి? అందుచేత నేను మిమ్మల్ని వదలలేను" అని గబగబా అనేసి జవాబుకికూడా అవకాశం ఇవ్వకుండా చరచరా వెళ్లిపోతూంది

"అలాగయితే నేనే నిన్ను ఇంట్లోంచి గెంటిస్తాను!" అని అరిచాడు డాక్టరు

"నిన్ను తరిమివేస్తాను నువ్వు లంజవు. నిన్ను తరిమివెయ్యకపోతే నాకు మనశ్శాంతి లేదు?"

"అలాగే చూద్దాంలెండి!" అని గదిలోకి మాయమయింది ఆమె

బాగా పొద్దెక్కింది డాక్టరు ఇంకా టేబిల్ దగ్గర కూచుని పెన్సిల్‌తో ఒక కాగితం ముక్కమీద ఏదో రాస్తున్నాడు "ముద్దుపాదాలు' కొంతసేపు పచారు చేస్తాడు గోడ

(17 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు ఆయుర్వేదచికిత్స తెల్లనిరంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపునిచ్చును గుణం కానిచో డబ్బు వాపసుచేయబడును తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ 2-8-0 మధ్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0

గమనింపు — ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము

Dinrakshak Aushadhalaya,
No 214 P O. Rajdhanwar (Hazaribagh.)

కులాసా కబుర్లు :

"దక్షిణాయనం"

శ్రీ జి. యన్. సూరి

భారతదేశపు రాజకీయాలలో దక్షిణాయనం ఇప్పటికి ఆరంభమయింది. సాధారణంగా ఋతువుల విషయంలో ఎట్లా ఉన్నా, అయనాలలో మాత్రం తప్పులు ఎప్పుడూ రావటం లేదు. అలాంటప్పుడు పరిమితిని అతిక్రమించి ఇంతకాలం ఉత్తరాయణం ఎందుకు నడిచిందో సిద్ధాంతులు సంజాయిషీ ఇవ్వాలి పంచాంగాలను సవరించవలసి ఉన్నదేమో పరిశోధించి చూడాలి. లెఖ్ఖప్రకారం మనకు జరిగిన అన్యాయానికి నష్టపరిహారంగా సూర్యుడు మన ప్రాంతంలో అదనంగా సంచరించేట్లు నిర్ణయించాలి.

ఇన్నాళ్లూ ఉత్తరహిందూస్థానంవారికి పల్లకీలు మోసిమోసి మన నాయకుల భుజాలు కాయలు కాచినవి సవారికేకలు వేసి వేసి గొంతులు వెలుగుగాచిపోయినవి. పరుగులు తీసి తీసి అరికాళ్లు బొబ్బలెక్కినవి వాళ్లు మన ఖాదకదంతొక్కుతుంటే అదే మహాభాగ్యమని పొంగిపోయినాము జైళ్లకు పోయేందుకు, లాఠీ దెబ్బలు తినేందుకు, సర్వస్వం ఆహుతిచేసేందుకు, అందరం అన్నదమ్ముల మని వారు అనేటప్పటికి ఉబ్బి తబ్బిబ్బులైనాము అధికారంగాని, ఆదరంగాని, అనుభవించవలసివచ్చేప్పటికి "మీకు తెలియదుగాని, నైదొలగ" మన్నివెనక్కునెట్టివేస్తే ఇకిలించుకుంటూ దిగజారిపోయినాము గాంధీమహాత్ముణ్ణి అడ్డం పెట్టుకుని, ఆయనకు అంతుపట్టకుండా ఇంతవరకూ మనమీద సవారి చేయగలిగారు—మనకంటే ఏ విధంగానూ అధికులు కానివాళ్లు అదంతా ఈనాటికి తల్లక్రిందులయింది. అల్లావా డిల్లాహో, ఇల్లావా డల్లాహో అని మీసంమీద చేయివేసి పాడుకోవచ్చు.

• ఒకప్పుడు శంకరాచార్యు డనే దాక్షిణాత్యుడు కాషాయగుడ్డలు కట్టుకుని, స్వాములవారి దండం చేతులో పట్టుకుని, తత్వవితర్కాలతో, ఉత్తరహిందూస్థానంలో మతపీఠాలు స్థాపించాడుట ఈనాడు రాజగోపాలాచార్యుడు అనే దాక్షిణాత్యుడు ఖద్దరు గుడ్డలు కట్టుకుని, చేతికఱ్ఱను పట్టుకుని, అపాయంలేని ఉపాయాలతో ఢిల్లీ పీఠాన్ని ఆక్రమించాడు ఒకాయనది మతోద్ధరణ అయితే మరొకాయనది దేశోద్ధరణ. వేదాంత తత్వజ్ఞుడు శంకరుడు; మనఃస్తత్వజ్ఞుడు రాజాజీ. ప్రతిఘటించినవాళ్లను పాదాక్రాంతులను చేసినవాడు మొదటివాడు; కాదన్నవాళ్లను నచ్చచెప్పి తనవాళ్లనుగా మార్చినవాడు రెండవవాడు.

రాజాజీని, సరిపడనివాళ్లు జిత్తులమారినక్కతో పోలుస్తారు; అభిమానులు ఆయనను చాణక్యుడితో పోలుస్తారు కాంగ్రెసు హైకమాండుతో ఏకీభవించనివాళ్లందరూ రాజకీయంగా ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాళ్లయినారు కాంగ్రెసు హైకమాండునేగాక మూలవిరాటునుగూడ ధిక్కరించి, కొంతకాలం అజ్ఞాతవాసంచేసి, ప్రథమ భారతీయ గవర్నరు జనరల్ అయినాడు రాజాజీ. లౌక్యంలో ఆయనకు దీటైనవాడు దేశనాయకులలో మరొకడు లేడు హైదరాబాదు విషయంలో 'పోలీసు చర్య'కు మార్గం చూపినవాడు ఈ దాక్షిణాత్యుడే నని అభిజ్ఞవర్గాల అభిప్రాయం. బ్రిటిష్‌వారితో పూర్తిగా తెగతెంపులు చేసుకోకుండా వీలైనంతవరకు ఉపయోగించుకునే పథకాన్ని కుదర్చగలవాడు ఆయన ఒక్కడే.

శఠగోపం చేతిలో పుచ్చుకుని ప్రధాన పరిపాలకుడుగా గద్దెమీద ఒక వైష్ణవుడు కూర్చుంటే, దస్త్రంపట్టుకుని రాష్ట్రపతిగా తోడు బయలుదేరాడు, ఒక కరణంగారు. పుట్టినన్నాళ్లకు పురుషుడు యజ్ఞంచేశాడన్నట్లు ఆంధ్రుడొకడు ఈనాటికి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు కాగలిగాడు దాక్షిణాత్యుడు రాష్ట్రపతి కావటం ఉత్తరాదిసరుకుకు గిట్టదు ఇరవైయేళ్లక్రింద శ్రీనివాస అయ్యంగారనే మహీరావణుడు సామదానభేదదండోపాయాలవల్ల ప్రెసిడెంటు పదవిని సాధించాడు ఏళ్లక్రిందనే గాంధీగారి ముద్రపొందిన పట్టాభిగారు కేవలం స్వయంకృషివల్ల ఆ స్థానాన్ని దాక్షిణాత్యులకు తిరిగి లభింపచేశాడు ఈనాడు అంతంతమాత్రాన మకుటం లభ్యం కాలేదు పోటీ లేకుండా ఎన్నుకోబడడం మనోవర్తి అన్నాడు డాక్టరు పట్టాభి అందువల్లనే కాబోలు గడచిన రెండు పుష్కరాలలో జరిగిన రెండు పోటీ ఎన్నికలలోను ఆయన అభ్యర్థిగా ఉండడం తటస్థించింది కొద్దిఓట్లతో ఒకసారి ఓడాడు; కొద్ది ఓట్లతో ఒకసారి గెల్చాడు

రాజాజీ చాణక్యుడు అయితే, డాక్టరు పట్టాభి యుగంధరుడు. జిత్తులు రాజాజీ సొమ్ము అయితే, యుక్తులు పట్టాభిగారి సొమ్ము తియ్యని మాటలతో విరోధులను స్నేహితులుగా మారుస్తాడు రాజాజి; కుండ పగలగొట్టినట్లు మనసులో ఉన్నది బయటపెట్టి స్నేహితులను రెచ్చగొడతాడు పట్టాభిగారు ఉన్న సంస్థలకు జీవంపోయటములో రాజాజీ గట్టివాడు కొత్త సంస్థలను సృష్టించడంలో పట్టాభిగారు మొనగాడు ఎటువంటి ప్రతిపాదనయినా అవకతవకలు వ్యక్తముకాకుండా సభికులు అంగీకరించేట్లు న్యాయవాదిగా ఉపన్యసించగలిగినవాడు రాజాజీ ఎంత క్లిష్ట సమస్యనయినా డాక్టరుగా విడగొట్టి, తొలిచి, పరిశీలించి తన అద్వితీయ వాగ్ధాటితో లోపాలను ఉసిమివేయగలవాడు పట్టాభిగారు. కేంద్ర మంత్రివర్గంనుంచి షణ్ముఖంచెట్టిగారి నిష్క్రమణకు పార్టీ మీటింగులోను పట్టాభిగారి గంభీరోపన్యాసమే కారణ మని విన్నవారు అంటారు.

దాక్షిణాత్యులు ఆక్రమించుకున్నది ఈ రెండు ప్రధానస్థానాలేకాదు. ఢిల్లీ మంత్రివర్గంలో ముఖ్యమైన ముగ్గురుమంత్రులు మనవాళ్లు. డాక్టరు జాన్ మత్తాయి ఆర్థికమంత్రి; గోపాలస్వామి అయ్యంగారు రైల్వేల మంత్రి; సంతానం గారు ఉపమంత్రి. వీళ్లేగాక ఢిల్లీ సెక్రిటేరియెట్‌లో ముప్పాతిక మూడుపాళ్లు మన ప్రాంతీయులే రాజ్యాంగశాఖ సలహాదారు సర్ బి. యన్ రావు కన్నడుడు; ఆర్థికశాఖ సలహాదారు సర్ వ్యాకరణం నరహరిరావు ఆంధ్రుడు. సంస్థానశాఖకు సలహాదారు శ్రీ వి పి మీనన్ మళయాళదేశసుడు భారత రాజ్యాంగ పరిషత్తులో ప్రధాన చట్టాల నిర్మాణంలో సారథ్యం వహిస్తున్న వాళ్లు అధికంగా దాక్షిణాత్యులు

ఇన్నాళ్లూ తక్కిన వ్యవహారాలలో మనవారిదిపై చెయ్యిగా ఉంటున్నా సైనికశాఖలో మాత్రం మనవాళ్లకు అగ్రస్థానాలు లభించలేదు ఇప్పుడు ఆలోటు కూడ పూర్తి అయింది. జనరల్ కరియప్ప, జనరల్ తిమ్మయ్య మొదలైనవాళ్లు ఉన్నతమైన హోదాలను నిర్వహిస్తున్నారు తక్కెడ పూర్తిగా తల్లక్రిందు లయింది సులభంగా మన కోపును ఎవ్వరూ దిగతొక్కలేరు

అయితే దండధరుడు పటేల్ అనే ఉక్కుతునక ఒకడున్నాడనే విషయంమాత్రం మరచిపోగూడదు. రాష్ట్రీయ అభిమానాలు, విద్వేషాలు ఉండకూడదని గంభీరంగా ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నా, తాను ఉత్తరహిందూస్థానం వాడినని, అందులో గుజరాతీవాడినని కలలోకూడ మరచిపోలేడు బొంబాయి ఎక్కడ గుజరాతీలకు తప్పిపోతుందేమో నని భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల ప్రమేయం ప్రస్తుతం పనికిరాదని బల్లగుద్ది చెపుతున్నాడు. అందువల్లనే మహారాష్ట్రులన్నా, ఆంధ్రులన్నా ఆటే సరిపడదు. డాక్టరు పట్టాభిగారి ఎన్నికల సందర్భంలో ఓటింగు వివరాలను చూస్తే ఈ విషయం బోధపడుతుంది పటేల్‌గారి పలుకుబడిఉన్నచోట్ల పట్టాభిగారికి వచ్చిన ఓట్లు వేళ్లమీద లెక్కపెట్టవచ్చు. పైగా ఆయన అనుచరుడైన ఎ కే పాటిల్ ఎన్నికల ముందు రోజున పేపర్లలోచేసిన ప్రకటన ఇందుకు నిదర్శనం. అదీగాక కాంగ్రెసు సంస్థకు ఉండవలసిన ప్రస్తుత కర్తవ్యాలను గురించి ఉపన్యాసం ఇవ్వగానే పటేల్ వింత అభినందన సందేశం పంపించాడు. "మీకు మా అభినందనలకంటె, సహకార సహాయాలే ఎక్కువ అవసరం" అన్నాడు ప్రభుత్వనిర్వహణ విషయంలోగాని, రాష్ట్రవిభజనల విషయంలోగాని నేను గీచిన గీటు దాటితే ఏమో నన్నట్లు ధ్వనిస్తుంది.

అయితే మన పట్టాభిగారు ఎటువంటి బెదరింపులకూ లొంగేవాడుకారు కేవలం నిస్సహాయతతో కేంద్రమంత్రివర్గానికి పక్కతాళం వేస్తున్న కాంగ్రెసు సంస్థను ఉద్ధరించి బలవంతంగా చేయగలవాడు ఆయన ఒక్కడే. చేయలేకపోతే పదవినైనా త్యజిస్తాడుగాని ఉత్తరాదివాళ్లకు మడుగులొత్తడు రాజాజీ ఈయనకు అండగా ఉండగల డని విశ్వసించవచ్చు. వీరి ఉభయుల నాయకత్వాన దక్షిణాయనం సలక్షణంగా గడవగల దని నిస్సంశయంగా చెప్పవచ్చు

భారత రాజకీయాలు

(9 వ పేజీ తరువాయి)

తయారుచేసెను వీని కన్నింటికి పోలికలు కలవు. వాటిలో ఉండే లోపములను వర్జించి మన రాజ్యాంగ చట్టమును మన దేశావసరమునకు కలిగినట్లుగా రచింపగల్గితిమి

కేంద్రప్రభుత్వమునకు సంస్థానాల మీద సైనికవ్యవహారమునందును, విదేశాంగవ్యవహారమందును, రహదారీల విషయములోను మాత్రమే అధికారము వహించుటకు అవకాశ మున్నది. ఆయా సంస్థానములు తమ సొంతరాజ్యాంగ పరిషత్తులను ఏర్పాటుచేసుకొని సొంత రాజ్యాంగ విధానములను నిర్ణయించుకోవచ్చు నని అవకాశమిచ్చుట చాలా అధ్వాన్నముగానున్నది నాటి రాజ్యాంగ విధానములకున్నూ ఇండియా రాజ్యాంగ విధానమునకున్న వ్యత్యాసములుంటే యెడల ఈవ్యత్యాసము దేశానికి ప్రమాదకరము ఇండియా ప్రభుత్వానికి గల అధికారము కొన్నిచోట్ల చలాయింపబడవచ్చు ననియు, మరికొన్ని ప్రాంతాలలో చలాయింప వీలులే దనియు నిరోధించేయెడల దేశంలో యుద్ధముకూడా సంభవించగలదు స్వదేశ సంస్థానాలు తమ సొంత సేనను కూడా ఉంచుకొనవచ్చు నని యీ రాజ్యాంగచట్ట ముసాయిదాలో అవకాశ మివ్వబడినది. ఇది యింకా ప్రమాదకరము ఇందువల్ల దేశైకమత్యమునకే భంగము కలుగగలదు కేంద్ర ప్రభుత్వము కూలద్రోయబడవచ్చును. రాజ్యాంగపరిషత్తు చేసిన నిర్ణయములనే యీ రాజ్యాంగ రచనాకమిటీ అనువదింపవలసినదై విధిలేక ఇట్టి అసంబద్ధ నిబంధనలను ఇందులో ఈ రాజ్యాంగ రచనాకమిటీకి యిష్టములేకపోయినను చేర్చవలసివచ్చెను సంస్థానాలతరపు కమిటీయున్నూ రాజ్యాంగపరిషత్తు తరపు కమిటీయున్నూ రాయబారాలు జరిపి వ్రాసికొన్న ఒడంబడికను రాజ్యాంగపరిషత్తు అప్పట్లో అనుసరించెను

1870 సం లో జర్మనీ రాజ్యమందు 25 సామంతరాజుల మండలములు 3 మాత్రము ప్రజా పరిపాలిత మండలములు ఉండెను అవి అన్నీ క్రమేణ తొలగిపోయి జర్మనీ అంతా ఒక్కటే రాజ్యమయ్యెను మన దేశంలో 15-8-47 తేదీ నాటికి 600 సంస్థానాలు వెలసియుండెను కాని వాటిలో చాలా సంస్థానములు ఇండియా యూనియను ప్రభుత్వంలో చేరినవి ఇంకా 20 లేక 30 సంస్థానాలు మాత్రమే విడిగా మిగిలియున్నవి ఇన్ని సంస్థానాలు ఇంత వేగంగా యూనియనులో సమైక్యమగుట, చాలా ప్రశంసనీయము. మిగిలియున్న సంస్థానాలు కూడా యూనియనులో చేరవలెననియు రాష్ట్రములవలెనే అవి కూడా యూనియను ఏలుబడిక్రింద నుండవలెననియు కోరుచు ఆ సంస్థానాధీశులకు విన్నవించుచున్నాను. మా సంస్థానాలు కూడా యీ రాజ్యాంగచట్టము శాసనమయ్యేలోపుగా చేరగలవని తలంచుచున్నాను అంతేగాక, సంస్థానాలకు రాష్ట్రాలకు గల ప్రతిపత్తిలో వ్యత్యాసము తొలగిపోగల దని నా నమ్మకము.

రాజ్యాంగచట్టసంస్కరణావకాశం

ఈ రాజ్యాంగచట్టమును ఉత్తరోత్తరా సవరించి మార్పుచేయుటకు విశేషమైన చిక్కులు కల్పించలేదు రెండు ప్రత్యేకవిషయములలో మాత్రము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ శాసన సభల చే స్థిరపరచబడవలె ననే నియమ మొకటి ఏర్పరుపబడెను మిగిలిన వ్యవహారములకు సంబంధించిన నిబంధన లన్నియు ఇండియా పార్లమెంటు వల్లనే మార్పుచేయబడవచ్చును మూడింట రెండువంతులమంది అంగీకరిస్తే మార్పు జరుగగలదు.

ఈ రాజ్యాంగచట్టమును తయారుచేసి శాసించెడి యీ రాజ్యాంగపరిషత్తులోని సభ్యులు ప్రజలలో కొద్దిమందికి మాత్రమే వోటింగు హక్కు ఉన్న పరిస్థితిలో ప్రజాప్రతినిధులుగానున్నారు ఇట్టి ప్రజాప్రతినిధి పరిషత్తులోని అధికసంఖ్యాకులు ఆమోదించుటవల్లనే ఈ రాజ్యాంగచట్టం శాసింపబడినదగుచున్నది అట్టి సందర్భంలో వయోజనవోటింగున్నూ సార్వజనిక వోటింగున్ను ఏర్పడి ఎన్నుకోబడు ప్రజాప్రతినిధులు గల భవిష్యద్భారత పార్లమెంటు, యీ రాజ్యాంగచట్టమును మార్పుచేయుటకు అర్హతకలదై యుండును.

సహధర్మచారిణి

(11 వ పేజీ తరువాయి)

మీద నున్న ఒక ఫోటో దగ్గరకువచ్చి ఆగుతాడు. అది ఏళ్లక్రింద తీయించుకున్నది పెళ్లిఫోటో చాలాసేపు దాన్ని చూశాడు. కుటుంబమంతా అందులో ఉన్నారు మామగారు, అత్తగారు, తన భార్య, అప్పటికి ఇరవైఏళ్లదే. తాను పెళ్లికొడుకువేషంలో; తన మామగారు సున్నగా గీయించుకున్న గెడ్డాం, విలువైన దుస్తులతో ప్రీవీ కౌన్సిలర్. తన అత్తగారు లావుగాఉంది, పొట్టి చేతులు, పొట్టికాళ్లు వికారంగా ఉంది ఆమె చూపుల్లో అంతకన్న వికారం. తనభార్య కూడా అంతే. తల్లికన్న సాహసవంతురాలుగా కనిపిస్తున్నా ఆమె చూపుల్లోనే అదే వికారం. అది పెద్దఎత్తున పశుత్వం. ఇంక తాను పట్టి అమాయకుడుగానూ, దయాస్వరూపుడుగానూ ఉత్తముడుగానూ, మాయామర్మములు ఏవీ తెలియనివాడుగానూ, సరళహృదయుడుగానూ కనిపించాడు. డాక్టరు ముఖంలో మందహాసం చిగిర్చింది

తాను విద్యార్థిగ ఉన్నప్పుడు ఏ విచారము లేదు; ఏఅనుమానమూ లేకుండా ఈ పశువులంతా తనను ఆనందపరుస్తారనే నమ్మకంతో, ఆశతో వీరి నోటికి చిక్కిపోయాడు వారు తననే క్రమంగా భక్షిస్తూ తమ ఆనందాల్ని అనుభవిస్తున్నారు. తన ఆశలన్నీ, ఆశయాలన్నీ, ప్రేమలన్నీ మంటకలిసిపోయాయి అప్పట్లో తను పాడేవాడు "యవ్వన మేముంది, జీవితమేముంది, ప్రేమలేక, ఆనందములేక !" అని. మళ్లీ తనకు తానే ఈ అవస్థలో ప్రశ్నించుకున్నాడు సుప్రసిద్ధుడైన 'ప్రీస్టు' పుత్రుడు చక్కని శిక్షణలో పెరిగాడు. మంచి విద్య నభ్యసించాడు వృత్తిగా సర్జను. మాయమర్మములు లేకుండా జీవించగలిగే తాను ఇంత నిస్సహాయంగా ఒక నీచ, హీన, వ్యర్థ, నీతిమాలిన, క్షుద్రజీవిచేతిలో చిక్కిపోవడ మేమిటి? ఏవిధంగానూ సహించడానికి వీలులేని దుర్గుణపుంజానికి లొంగిపోవడ మేమిటి?

పదకొండు గంటలయింది. కోటువేసుకొని హాస్పిటల్‌కి బయలుదేరబోతూంటే నౌఖరు ఎదురుగా వచ్చాడు

"ఏమిటి సంగతి ?"

"అమ్మగారు ఇపుడే లేచారు. నిన్న రాత్రి మీరు ఇస్తానన్న పాతిక రూపాయలు ఇప్పుడు ఇప్పించమన్నారు" అన్నాడు

శ్రీ మహాఋషినిఘంటిత యోగ

శాస్త్రము	5-0-0
గీతాబోధ-	0-4-0
ప్రార్థనగీతావళి	0-4-0

మానేజరు, ఆంధ్రగ్రంథమాల,
7, తంబుశెట్టి వీథి — జి. టి, మద్రాసు

గనోక్వాక్
తిన్న పెరంతు గంటలలో గుణము
ఈశ్వర ఫార్మసి, రాజమండ్రి